

JÖNKÖPINGS TINGSRÄTT
Rotel 6

DOM
2020-07-03
Meddelad i
Jönköping

Mål nr
T 4270-19

PARTER

Kärande

LINA Maria Helena Lindfors, 19900507-1262
Östvedavägen 50
818 96 Hedesunda

Ombud: Advokat Lars Deckeman
Advokatfirman Lars Deckeman
Box 27029
102 51 Stockholm

Ombud: Advokat Katarina Hallnér
Advokatbyrån Katarina Hallnér
Fatburs Kvarngata 11
118 64 Stockholm

Svarande

JOSEFIN Monica Anita Sahlin, 19880514-5565
Hålan 250
449 90 Nol

Ombud: Advokat Eva Johansson Vaara
Centrumadvokaterna Syd AB
Östra Storgatan 27
293 34 Olofström

DOMSLUT

1. Tingsrätten ogillar Lina Lindfors begäran i sin helhet.
 2. Lina Lindfors begäran om ersättning för rättegångskostnader avslås. Lina Lindfors ska ersätta Josefin Sahlin för rättegångskostnader med 246 645 kr och ränta enligt 6 § räntelagen på beloppet från den 3 juli 2020 tills beloppet är betalt. 209 370 kr av beloppet är ersättning till ombud.
-

Dok.Id 533529

Postadress
Box 2243
550 02 Jönköping

Besöksadress
Hamngatan 15

Telefon
036-15 67 00
E-post: jonkopings.tingsratt@dom.se
www.jonkopingsratt.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:30–16:00

BAKGRUND

Parterna har under sommaren 2019 ingått avtal om köp av hästen Laikmets (nedan hästen) för en summa om 45 000 kr. Lina Lindfors har provridit hästen utan anmärkningar vid två tillfällen innan köpet under totalt fyra timmar. Av annonsen framgick att Laikmets är hög i rang. Laikmets är en lettisk halvblodsvallack född 2008. Syftet med köpet var att köpa en så kallad allroundhäst. Det utfördes en veterinärbesiktning den 17 juli 2019 inför köpet och Laikmets fanns vara utan sådana anmärkningar som påverkar användningsområdet. Laikmets hade några mindre anmärkningar som framgår av veterinärintyg. Laikmets såldes i befintligt skick. Köpekontrakt upprättades i samband med köpet. Laikmets anlände till Lina Lindfors via hästtaxi den 26 juli 2019 och risken för hästen övergick samma dag på Lina Lindfors. Reklamation och hävningsbegäran har skett (parterna är dock oense om vad som har reklamerats) genom samtal 28 juli 2019, genom samtal 6 augusti 2019 och genom SMS och epost den 9 augusti 2019. Det som reklamerats vid dessa datum har reklamerats inom skälig tid. Josefin Sahlin har inte godtagit hävningen.

BEGÄRAN OCH INSTÄLLNING

Lina Lindfors har begärt att Josefin Sahlin mot återtagande av hästen Laikmets, återbetalar köpeskillingen om 45 000 kr jämte ränta enligt 2 och 5 §§ räntelagen från den 25 juli 2019 till dess full betalning sker. Därutöver har Lina Lindfors begärt skadestånd om 42 174 kr jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen från den 16 juni 2020 februari 2020 till dess full betalning sker. Lina Lindfors har även begärt ersättning för tiden efter 17 juni 2020 med 106 kr per dag till dess hästen avhämtas eller annan överenskommelse träffas.

Josefin Sahlin har bestridit Lina Lindfors yrkanden. Hon har vitsordat sättet att beräkna ränta och att räntan på skadeståndet ska beräknas från den 16 juni 2020. Josefin Sahlin har vitsordat 1 000 kr per månad för Laikmets vård och drift och 895 kr som rimlig ersättning för blodanalysen.

Parterna har begärt ersättning för rättegångskostnader.

GRUNDER OCH OMSTÄNDIGHETER

Lina Lindfors

Hästen Laikmets var vid riskens övergång behäftad med fel, vilket svarande borde ha insett. Hästen såldes som valack men var hormonellt att anse som hingst. Felet består i att hästen är en hingst och har hingstbeteende och fungerar därför inte för det avsedda ändamålet. Han forcerar staket, bryter sig in till ston, stegrar sig och kastar av ryttaren och uppträder fortlöpande på ett sådant sätt att han inte fungerar för allroundridning. Även att hästen stegrar sig innefattas i begreppet hingstbeteende eftersom stegringen hände kring stona. Hästens beteende är farligt. Lina Lindfors har vidtagit alla möjliga åtgärder. Josefin Sahlin har agerat i strid mot tro och heder enligt köplagen vid köpet genom att inte upplysa Lina Lindfors om Laikmets beteende före köpet. Josefin Sahlin har före köpet gjort en utfästelse om felfrihet och att hästen ska fungera för avsett ridändamål såväl muntligen som skriftligen genom annonsen. Josefin Sahlin har underlåtit att utge korrekt information om hästens beteende. Om korrekt information hade lämnats hade inte köpet genomförts. Hästen är varken ridbar eller hanterbar, vilket innebär att hästen är i väsentligt sämre skick än vad Lina Lindfors med fog kunnat förutsätta. Det föreligger därför fel i hästen. Felet kan inte avhjälpas. Felet är väsentligt, vilket Josefin Sahlin har eller borde ha insett. Lina Lindfors har inte brustit i sin undersökningsplikt. Reklamation och hävningsbegäran har skett i rätt tid och gällande samtliga fel, även stegringen. Hingstbeteendet är orsaken till hävningen. Lina Lindfors har ställt hästen till förfogande för säljaren för ytterligare undersökningar. Grunden för skadeståndsyrkandet är att det har skett ett avtalsbrott enligt ovan. Avtalsbrottet har orsakat skada för Lina Lindfors med begärt belopp. Hon har inte haft nytta av hästen och har begränsat sina kostnader.

Josefin Sahlin

Laikmets har inte vid riskens övergång varit behäftad med fel, förutom vad som framgår av veterinärrapporten. Laikmets överensstämmer med sådana uppgifter om egenskaper eller användning som Josefin Sahlin lämnat före köpet. Josefin Sahlin har inte underlåtit att upplysa Lina Lindfors om ett sådant väsentligt förhållande rörande Laikmets egenskaper som hon måste antas ha känt till och som Lina Lindfors med fog kunnat räkna med att bli upplyst om. Laikmets har inte varit i väsentligt sämre skick än Lina Lindfors med hänsyn till det avtalade priset och övriga omständigheter med fog kunnat förutsätta. Josefin Sahlin har inte lämnat någon garanti eller utfästelse kring hästen. Priset som Lina Lindfors har betalat för Laikmets är mycket lågt.

Om tingsrätten skulle bedöma att Laikmets beteende är ett fel så är det inte väsentligt eftersom det kan korrigeras med korrekt ledarskap och sannolikt beror på Lina Lindfors hantering av Laikmets. Om tingsrätten finner att det föreligger fel och att felet har förelegat före köpet har Lina Lindfors brustit i sin undersökningsplikt som inte upptäckt felet före köpet. Reklamation och hävningsbegäran avseende stegringen och att hästen genetiskt är en hingst har inte skett. Stegring är heller inte del av ett hingstbeteende. Om tingsrätten anser att det har skett så har det inte skett inom rätt tid. Josefin Sahlin har inte heller agerat i strid mot tro och heder eftersom hon inte medvetet underlåtit att upplysa Lina Lindfors om Laikmets beteende före köpet.

Vad avser skadeståndet så har det inte skett något avtalsbrott. Lina Lindfors har inte haft kostnader uppgående till det begärda beloppet. Lina Lindfors har haft nytta av Laikmets, vilket ska räknas av från skadeståndet. Lina Lindfors har inte heller begränsat sina kostnader. Det som vitsordas är den summa man hade kunnat begränsa sin skada till. Man hade kunnat begränsa kostnaderna genom att släppa hästen på lösdrift eller låta den gå barfota och försöka påskynda tvisten. Om beteendet beror på hormonella förändringar hade man kunnat ta ett blodprov och opererat hästen kort därpå. Hästen har inte ställts till förfogande för Josefin Sahlin utan Lina Lindfors har endast erbjudit Josefin Sahlin att komma och se hur hästen bär sig åt.

UTREDNINGEN

Lina Lindfors har som bevisning åberopat köpekontrakt, analysresultat från SLU, sakkunnigutlåtande av Casper Lindegaard 2020-03-18, filmer utvisande hästens fullkomligt oacceptabla hingstbeteende, en film där Lina Lindfors leder Laikmets förbi en hage med ston, partsförhör under sanningsförsäkran med Lina Lindfors, vittnesförhör med Moa Morrison, Ida Arkegrim och Anna Lindfors samt sakkunnigförhör med Casper Lindegaard.

Josefin Sahlin har som bevisning åberopat annons på Laikmets, besiktningsintyg från Ale Djurklinik 2019-07-17, köpekontrakt, fotografier, videofilmer på Laikmets, hästannonser från www.hästnet.se, sakkunnigutlåtande från docent Bodil Ström Holst, mailkonversation mellan parternas ombud, sakkunnigutlåtande av Tobbe Larsson 2020-04-06, film där Lina Lindfors provrider Laikmets, graf från vetenskaplig artikel på AMH-värden hos klapphingstar, hingstar och valacker, filmerna som Lina Lindfors åberopat, partsförhör under sanningsförsäkran med Josefin Sahlin, vittnesförhör med Monica Jacobsson, Robert Johansson Frida Hasselgren, Pia Rusten, Kristina Johansson och Caroline Bergman samt sakkunnigförhör med Tobbe Larsson och Bodil Ström Holst.

De hörda har i huvudsak uppgett följande.

Lina Lindfors

Hon har tävlat lite tidigare i livet. Det var det hon ville ta upp nu. Hon är inte jätteutbildad inom ridning men har bra koll och kan hantera hästar. Hon är tuff och kan ta strider om det är något. Hon har bra hand med hästar.

Transporten från Göteborg kostade 4 250 kr. Stallhyran kostar 1 700 kr i månaden, med ut och insläpp och tillsyn och hyra för box. Det kan variera under

sommarmånaderna när hästarna står ute och behöver mindre hö. 14 500 kr är den totala kostnaden hon betalat för Laikmets stallhyra. Hon har haft kostnader för skoning 3 500 kr och tappsko 450 kr. Hon har tagit träckprov för att kolla om Laikmets har mask, 756 kr. Eftersom han hade mask har hon fått avmaska honom, vilket kostat 250 kr. Blodprovet och hormonprovet togs för att motparten ville det. Motparten sa inte när det skulle tas. Provet kostade 2 838 kr. Hon tog över Josefin Sahlins försäkring och utökade den på grund av att Laikmets var stökig i hagen. Stallströ för 3 200 kr är spån som han stått på. För foder har hon betalat 1 624 kr. Det är protein och mineraler och lucern. Hon har räknat ut ett dagspris genom att räkna ihop allting förutom blodprovet och sedan dela upp beloppet på den tid hon haft hästen. Då har hon fått fram ett belopp om 120 kr per dag. Utan transportkostnaden blir beloppet 106 kr om dagen.

Hon ville köpa häst länge och letade häst under våren. Hon åkte och tittade på några men det fanns inte någon som föll henne i smaken. Sedan hittade hon Laikmets och ville åka och provrida och kolla. Hon ville ha en häst som man kunde ha roligt med. Hon bokade ett boende precis bredvid där Laikmets stod, ett bed and breakfast. Hon berättade för Josefin Sahlin att hon ville ha en häst att ha kul med och träna och så. Hon tolkar "hög i rang" som en ledarhäst som ser till att flocken går ihop. Det ska inte vara bråkigt då heller. Hans beteende är inte ett beteende som visar att han är hög i rang, utan mer hormonellt. Hon tänkte att han skulle bestämma vilka som skulle få gå fram och äta m.m. Provridningen gick till på det sätt som Josefin Sahlins ombud berättat sakframställningsvis, men det stämmer inte att de mötte hästar när de red. De red ut första dagen, det var den långa rundan som visades på kartan. Hon gillade Laikmets. Hon tyckte kanske att han var lite ouppfostrad. Hästar får gärna ha humör och vara busiga. Hon fick en bra bild av Laikmets när hon var där. Josefin Sahlin ledde Laikmets och hästen Gunnar med kedjegrimskrift. Hon ifrågasatte varför Josefin Sahlin använde ett sådant och hon svarade att hon alltid använder ett sådant. De åkte därefter hem och dagen efter bestämde hon att hon ville ha hästen. Hon och Josefin Sahlin diskuterade om transport och avtal. De faxade över papper till varandra. Hon fixade hästtaxi. Josefin Sahlin berättade inget om något hingstbeteende. När Laikmets kom till dem tog de ut honom från lastbilen och satte in honom i box och gav honom vatten

innan han fick gå ut i hagen. Därefter släppte de ihop honom med en islandsvalack. De slog lite med frambenen mot varandra, men det är ett normalt beteende, så blir det när de träffar nya hästar. De stod och åt därefter och sedan sprang Laikmets längs med staket. Redan då reagerade han på stona, men hon tänkte inte att han skulle vara hingstig. Dagen efter blev det ännu mer påtagligt. Beteendet har hållit i sig sedan dess. Han står inte med andra valacker eftersom det finns ston i närheten. Laikmets har ansett att det är hans ston och att andra inte får komma nära. Dagen efter Laikmets kom fram frågade hon Josefin Sahlin när han var kastrerad. Josefin Sahlin svarade att han var kastrerad när han kom till henne. På söndagen ringde hon till Josefin Sahlin och sa att hon inte kan ha honom kvar om han fortsätter springa efter stona i hagen. Hon blev anklagad för att vara okunnig. Hon har haft mycket hästar och kontakt med hästar tidigare. Hon vet hur hästar betar sig. Hon blev tvungen att lägga på samtalet för att Laikmets höll på att ta sig in till stona. Han sprang på stolpen hela tiden och stolpen vek sig. Det var vanliga staket hos Josefin Sahlin. Det var inga extra staket. Hon har ridit Laikmets de första dagarna efter att han kom hem till henne. Då red hon Laikmets på gräsbanan utanför. Hon märkte att han sprang och kollade på stona även när de red. Det fungerade någorlunda. När hon skulle reda ut var hon tvungen att rida förbi en stohage. Det var då han stegrade mot stona. Han blev alldeles till sig. Hon fick ingen kontakt med honom. De fick vända tillbaka och trava hem. Efter det har hon inte lagt ner så mycket tid på ridningen. Hon har inte velat riskera att göra illa någon. Hon tror absolut att han skulle kunna hoppa på ett sto. Han har bitit ett sto i hagen över staketet. Det finns hingstiga valacker men hon anser att det är hingstbeteende eftersom det skett över staketet. Det blev inga skador på stoet när han bet stoet i nacken. Laikmets böjde sig över staketet och bet stoet i nacken. Hon kan inte gå förbi stohage eftersom hon inte kan få kontroll över honom oavsett om han har grimma eller träns. Hon har sagt till honom ordentligt. Hon tänker inte ge sig på honom med våld. Laikmets hade sår i mungiporna vid veterinärbesiktningen. Det dåliga beteendet har varit likadant sedan han kom till henne. Det har inte med ledarskap att göra. Det finns inga garantier att beteendet upphör om man kastrerar en 12 år gammal häst. Det var nog mer en diskussion om att man kunde göra ett avhjälpande. Det vedar inget erbjudande. Hon sa att hon inte tänkte stå för några mer kostnader efter blodprovet. Hon erbjöd Josefin

Sahlin att komma och se hur han betar sig och ta med Laikmets till kliniken och ta prover. Det har inte Josefin Sahlin gjort. Hon har varit tvungen att anpassa sig och sin ridning utifrån när andra hästar vistas i stallet. Det innebär att det inte finns så mycket filmer på Laikmets beteende, eftersom ingen har kunnat hjälpa henne att filma.

Laikmets har sparkat i stallet och har velat äta i fred. Laikmets har en bra relation till henne och de har respekt mot varandra. Förra veckan började han dock sparka mot henne och då hade hon inte ens lagt ut maten än. Han kastade höpåsen mot honom men han bara fortsatte. Till slut insåg han att han inte skulle få mat om han fortsatte. Hon har bara kunnat rida på gården eftersom hon annars måste gå förbi stona. Hon vill inte att han ska få förslitningar i onödan. Hon har inte haft någon nytta av Laikmets. Han är jättemysig när han är själv i stallgången, men hon kan inte använda honom på det sätt hon önskat. Hon kan inte rida ut med honom. Stallet ligger långt ifrån hennes bostad. Hon har inte kunnat flytta honom eftersom ingen velat ta hem honom till sin gård. Hon kan inte ha något eget stall.

Hon har gjort precis samma ledarskapsövningar inför ston som på andra platser. Det har fungerat bra på andra ställen men inte vid stona. Hon har gjort övningar om att han ska gå bakom m.m. Han skriker och springer. Hon kan inte åtgärda hingstbeteendet i hagen. Hon hade svårt att få tag i honom när han gick genom staketet. Hon har gjort ledarskapsövningar i hagen. Hon försökte, men det gick inte. När de bytte hage till honom så gick det. De har haft elstaket sedan början.

Skälet till att Laikmets gick med skor hela tiden är att han blir ömfotad annars. Han var inte djup i hovarna. Hon vet att hästar kan vänja sig att gå utan skor. Hon har inte haft honom utan skor eller halvskodd. Hon gjorde ett träckprov när hon kom hem till henne. Då hade han mask. Alldeles nyligen gjorde de ett träckprov till. De gjorde det för att det kan bli rotation i hagar m.m. Hon vet inte vad det är för maskmedel som tagits. Han har fått Hippo protein. Han springer mycket i hagen och hon tyckte att han behövde det. Lucern är ett pelleterat torkat hö. Det fick han som tillskott för att han inte vara skulle få protein och mineraler, för att det skulle bli godare för honom. Han behöver nog inte lucern egentligen men det blev godare för honom. Det var ett

hästmöte med ett sto på provridningen, men de stod en bit ifrån utanför stallet. Det var kanske 5-7 meter emellan. Det var det enda hästmötet under provridningen. Laikmets var högre då. Han är en sån typ. Han såg lite snett bakom. Hade han stått närmare hade han nog tyckt det var mer intressant. Det stämmer att det fanns hästar i hagarna vid gången som de ledde Laikmets genom innan och efter provridningen. Gången mellan hagarna är 2-3 meter bred. Det stämmer att det var hästar i hagarna. Laikmets var högre och gnäggade. Josefin Sahlin sa att han inte skulle gnägga. Hon vet inte varför Josefin Sahlin sa så. Hon frågade inte. Hon tyckte det var konstigt. Laikmets hanterades med kedjegrimskäft, vilket hon ifrågasatte. Hon tycker inte om kedjegrimskäft. Hon tycker inte att det blev någon förändring för Laikmets när hon red honom hos Josefin Sahlin och hemma hos honom. Hon har provat att leda med kedja, det blev ingen skillnad.

Det stämmer inte att Josefin Sahlin bad henne att ta ett blodprov vid första samtalet. Det togs inte upp i början av kontakten. I augusti begärde Josefin Sahlin genom sitt ombud att hon skulle ta ett blodprov. Det skedde inte. Hon svarade inte att de kunde göra det men bekosta det själva. Hade Josefin Sahlin frågat om hon fick ta blodprovet hade hon inte haft några invändningar. Hon har inte velat medverka till blodprov eftersom Josefin Sahlin inte gav någon indikation på att hon ville betala. Om man kastrerar en hund senare i livet så finns beteendet kvar. Hon har inte samma uppfattning som Bodil Ström Holst ifråga om förbättring efter operation. Hon har inte tagit hjälp av några tränare. Hon har hanterat hingstar själv. Hon vet att vissa situationer är svårare. Hon köpte en valack. En valack ska inte ha det beteende som Laikmets har. Laikmets problem går inte att träna bort.

Laikmets har inte samma muskler idag som när hon fick honom. Det går att bygga upp musklerna igen. Han är inte förändrad i skicket. Han är fin för att inte göra något. Han har kvar ganska mycket muskler ändå. Hon tycker inte att han var i tävlingskick när hon fick honom. Det fattades ryggmuskler och lite till. Det beror på individen hur lång tid det tar att träna upp. Hon vet inte hur lång tid det skulle ta att träna upp honom till samma skick som när hon tog emot honom. Han behöver muskler och kondition. En

häst som är igång kostar lika mycket som en häst som inte är igång. Det skiljer inte mycket i alla fall.

Tanken när hon köpte hästen var inte att hon skulle ta hjälp av ledarskapsövningar. Hon hade aldrig trott att hon skulle behöva gå igenom detta. Hon har ridit sedan hon var 7-8 år och haft häst sedan hon var 13 år.

Hon blev ombedd att ta ett prov på hingsthormon. Sedan ville Josefin Sahlin att det skulle göras ett kompletterande prov på östronsulfatvärdet. Hon sa att hon inte ville bekosta det men att de kunde komma dit och ta prov och titta på hästen. Hon brukar få kopior av brev från sin advokat. Det stämmer inte att det begärdes test av östronsulfat.

Josefin Sahlin

Hon fick sin första ponny när hon var 12 år. Hon har gått hästutbildning och är diplomerad hästskötare. Hon har även praktiserat bl.a. hos Ylva Lovén Svärd, som är känd inom galoppsport och har en ridskola. Om hästen skulle tappa en sko får hon slå på hästskon om hon hittar den och det finns lämpliga håll. Hon hittade Laikmets i en annons på Hästnet. Hon hittade en annons med honom december 2011. Han var 4 år gammal när kontraktet skrevs. Hon har köpt Laikmets som valack. Hon började att hänga på honom och utbilda honom. Laikmets är en snäll häst. Hon använder ett tydligt ledarskap. Hästar är ett flyktdjur. Deras första instinkt är att fly. Man har alltid ett säkerhetstänk kring hästar. Det är ledaren som bestämmer. Hästen ska vara fokuserad på henne och inte gnägga och titta på saker. Hon gör det genom sin röst: hon säger nej eller korrigerar hästen. Hon har också ett tydligt kroppsspråk. Det handlar aldrig om att slå på en häst. Hon har tagit och tränat i hoppning och dressyr. Hon har varit ute på "Pay & jump". Det finns en liten hoppbana. Hoppas man felfritt får man köpa en rosett. Det har funkat bra oavsett om det varit ston där eller inte. På "Pay & ride" funkar det på samma sätt. Är man godkänd så får man köpa en rosett. Laikmets kan vara lite spänd till en början när det är hästar han inte känner. När hon hoppat upp så var han fokuserad på henne istället. Det har inte varit problem oavsett om det varit

ston eller valacker. Laikmets var utbildad till lätt C dressyr, och hade tävlat 90 cm hoppning. Han var i väldigt fin kondition när Lina Lindfors köpte honom. Skälet till att hon sålde Laikmets var att hon fick barn och dottern ville börja rida. De funderade på att skaffa en ponny. Laikmets åt väldigt mycket mat. En ponny äter inte mycket mat. Det gick inte att ha båda hästarna i en hage eftersom ponnyn i så fall skulle bli fet. Hon har inte märkt något hingstbeteende på Laikmets. Hon har inte märkt att Laikmets velat bita eller betäcka ston. Laikmets har fungerat bra på gården han stått. Det har varit tydliga regler kring om att hästen inte fick vara kvar om den inte skötte sig. Hon tänkte att Laikmets var värd ca 65 000 kr när hon sålde honom. Hon sålde honom billigare för att kunna välja ett hem till honom. Sätter man ett lägre pris så får man mer valmöjligheter. Det är svårt att uttala sig om värdet idag, men man måste skritta i några veckor för att få upp musklerna och trava och sedan får man rida honom ordentligt i dressyr. Det handlar om lång tid, minste tre månader, innan han är i samma skick som när han avlämnades.

Vid ett tillfälle har en helikopter velat landa nära hagen och då hoppade Laikmets över staketet. Han är väldigt lätt att ha att göra med. Han har inte brutit sig igenom staket förr, oavsett om det funnits brunstiga ston eller inte. Hon kommer inte ihåg att han ska ha stegrat. När han var ung kunde han lyfta på frambenen och vända på sig om han stötte på något läskigt. Laikmets har inte slängt av henne. Någon gång har hon trillat av när han hoppat åt sidan hastigt på grund av att en plastpåse kom flygande snabbt mot dem. Hon skrev i annonsen att han är hög i rang. Det innebär att det är en häst som är van att bestämma i en flock. Det är en alfahäst, den som bestämmer i det vilda. Det innebär att man måste tänka på det när man hanterar hästen. Att han ska veta om att det är hon som bestämmer. Laikmets är en alfahäst. Det är därför han äter först och bestämmer i hagen. Det handlar om flockbeteende. Hon har skrivit i annonsen att han inte gör mycket väsen av sig. Med det menar hon att Laikmets är en bra ledare och att han inte söker efter bråk. Han har gått med många olika valacker utan problem. Hon skrev i annonsen att Laikmets gått i hagen med många valacker utan problem. Det finns problemhästar som inte kan gå med andra hästar utan bekymmer. Laikmets var inte en sån häst. En allroundhäst kan man rida i skogen med, hoppa lite, rida lite

dressyr i paddocken och ha som trevlig kamrat. Laikmets har fungerat över förväntan i den rollen. Hon har inte berättat för Lina Lindfors om händelsen med helikoptern eftersom det var en så särskild händelse.

Vid provridningen började de rida på Thoresgården och red ut. De red förbi hagarna där det fanns hästar. De red bort till en hage och red där och sedan red de tillbaka. Ungefär hälften av hästarna i hagarna var ston. Den andra dagen åkte de till manegen. Först red hon på Laikmets och sen Lina Lindfors. Hon sa till Laikmets att han inte fick gnägga eftersom hon vill att han ska ha fokus på henne. Har han inte fokus på henne kan han vandra iväg någonstans och det vill man inte. Hon använder en lugn och bestämd röst för att tillrättavisa honom. När de var klara i manegen träffade de på två hästar och minst den ena var ett sto. Laikmets lyfte lite på huvudet men reagerade inte nämnvärt. Hon använder kedjegrimskraft eftersom hästar är flyktdjur och för att ha lite mer att sätta emot om det skulle hända någonting. Hon tycker om att det är lugnt och bekvämt. Kedjegrimskraftet blir inte obehagligt om man inte använder det och målet är att inte behöva använda det.

Lina Lindfors ringde upp henne och sa att han skulle gå in en stor flock. Hon sa att hon bara haft honom med valacker och att det gått bra och att hon inte haft honom med ston och att hon inte trodde att det skulle bli några problem med ston. Hon sålde inte honom för pengar. Hon satte ett lågt pris eftersom hon ville hitta ett bra hem till honom. Det kändes bra med Lina Lindfors och de passade ihop. Eftersom Lina Lindfors bor i Gävle var det tal om hur de skulle göra med veterinärbesiktning. Hon svarade att hon kunde ombesörja en eller om hon ville åka ner igen och vara med på den. Hon ringde veterinären och bokade en tid och besiktigade Laikmets. När de var klara med besiktningen ringde de upp Lina Lindfors och hon fick prata med veterinären och denna svarade på hennes frågor. Det var ett sto och ett föl på veterinärkliniken som busade. Laikmets bara stod och tittade. Veterinären kunde utföra besiktningen medan stoet och fölet stod i rummet. Stoet och fölet var 1-2 meter ifrån Laikmets. De provade inte att släppa Laikmets med ston efter Lina Lindfors fråga

eftersom hon tänkte att Lina Lindfors hade en plan. Det är ovanligt att veterinären skriver i intyget att det är en trevlig häst. Oftast skriver de bara om de är bråkiga.

Därefter åkte Laikmets upp till Gävle. Lina Lindfors SMS:ade henne om kastreringen dagen efter. Hon fick därefter samtal från Lina Lindfors om att det inte riktigt funkar och därefter bröts samtalet. Hon sa att Laikmets inte kom till ro och att han sprang och gnäggade längs med staketet. Hon påstod att han var en klapphingst. Hon (Josefin Sahlin) svarade att hon inte kollat upp det men att hon inte trodde det. Hon sa att man kunde ta ett blodprov. Lina Lindfors svarade att ”då får hon göra det då ” och samtalet avslutades. Sedan ringde hon och reklamerade hästen, men hon hade inte tagit något blodprov. Hon svarade att hon inte var intresserad av något avhjälpande eftersom beteendet inte skulle försvinna trots en eventuell operation. Lina Lindfors sa också att Laikmets var helt underbar i stallet och underbar att rida men att så fort han kom fram till stohagarna så rullar han med ögonen och blir okontaktbar. Därefter fick hon ett brev från Lina Lindfors ombud om att hon ville häva köpet. Hon svarade att hon ville att det skulle tas ett blodprov. De pratade om att Lina Lindfors skulle ta hjälp av någon med hästen. De pratade också om staket och att det är vanligt att ha en säkerhetsgång. Lina Lindfors tyckte att de kallade henne för okunnig. Det var ingen diskussion då om att han stegrade sig eller slängde av ryttaren. Det är inte ett hingstbeteende att stegra och kasta av ryttaren eller spränga staket. Man kan tävla även med hingstar. Till slut tog Lina Lindfors ett blodprov, men inte det prov hon tyckte att man skulle ta.

Hästar är flockdjur. Det är normalt för hästen att vilja gå in till dem. På videon där Lina Lindfors leder Laikmets förbi en hage ser hon en häst som är ledsen och stressad och vill in till sina kompisar. Hon tänker att man bör placera Laikmets i en hage med ordentlig gång emellan. Hästar har rätt att vara tillsammans med en artfrände. Det är inte konstigt att han visar stress när han inte får de behoven tillgodosedda.

Gällande filmen med Laikmets i boxen är det galler mellan boxarna. Hemma hos henne hade de inga galler mellan boxarna och då blir det lugnare eftersom hästarna kan

hälsa på varandra. Det är vanligt att hästar tjuiter när de hälsar på varandra. På videon ser hon en häst som inte riktigt trivs, men inget hingstbeteende.

Gällande filmen där Laikmets springer fram och tillbaka längst staketet anser hon inte att det är något konstigt beteende även om han skulle ha en kompis i hagen. Laikmets ville in till resten av flocken eftersom det bara var en tunn tråd emellan.

Med rätt miljö och hantering ska det inte vara några problem att få rätt på hans beteende. Laikmets fick hö och lite tillskott när han var yngre och mineraler hos henne. Laikmets har gått med skor hos henne. Han har haft det eftersom hon ridit honom hela tiden. Det ska inte vara några bekymmer att gå utan skor om man inte rider honom. Hon har haft honom utan skor och utan att han ömmat när hon inte själv kunnat sätta på en ny sko. Hade det visat sig att han var en klapphingst hade hon betalat för en operation i första hand.

Moa Morrison

Hon hyr stallet där Laikmets är. Laikmets kom till henne i slutet av juli förra året. Då kom han med ett transportföretag. Han fick komma in och dricka och skulle sedan vara i hagen med hennes islandshäst. De andra hästarna fanns i en hage bredvid. De släppte ihop dem och Laikmets brydde sig inte så mycket om islandshästen utan mer om hästarna i hagen bredvid. Det var två ston och en valack. Han sprang direkt ner till staketet och gnäggade och nosade vid staketet. Han sprang där ett tag och sedan försökte han ta sig igenom staketet. Han försökte forcera trådarna trots att elen var på. De tog in honom i stallet igen för att laga trådarna. De insåg att de skulle behöva en ca två meter bred spalt mellan hagarna. Därefter testade de att släppa ut honom igen. Det fungerade en liten stund men sedan märkte han att han inte kom åt stona på andra sidan, vilket han tog ut på islandshästen och jagade honom runt hagen. Islandshästen fick inte komma i närheten av vattnet eller någon av de andra hästarna. De fick bygga en hage till där Laikmets fick vara själv. Laikmets försökte även forcera trådar där. Hon vidtog inte några åtgärder när Laikmets sprang i hagen.

Vid ett annat tillfälle stod Laikmets med bringan mot stohagen. Han bet det ena stoet i manken, vilket hingstar brukar göra när de ska betäcka ston. Hon insåg att någon skulle bli skadad. Hon har hanterat hingstar förut. Hon skulle säga att Laikmets har ett hingstbeteende. I stallet har de fem boxar med galler emellan. De har fått bygga upp med brädor från golv till tak för att Laikmets inte ska se eller komma åt hästen bredvid. Hingstbeteendet började så fort han kom dit. En häst som är hög i rang är den som bestämmer i hagen över de andra hästarna. Den kanske flyttar på hästar när de äter och de andra hästarna accepterar det.

Anna Lindfors

Hon är syster till Lina Lindfors. Hon var med när Laikmets kom till stallet med transporten. De släppte ut hästen i hagen. Ungefär två eller tre dagar senare skulle hon hämta sin häst i hans hage. Han gick dit och såg Laikmets springa fram och tillbaka. När hon kom tillbaka med sin häst såg hon att trådar var sönder. Då fick hon bråttom och tog in sin häst i stallet och kontaktade Lina Lindfors och sa att de måste göra något fort. Då pratade Lina Lindfors med förra ägaren. Laikmets och stona hade stått där och nosade på varandra. Efter någon timme blev det lugnare. Även vid ett annat tillfälle har han spräckt trådar mot en hage. Det hade blivit lite bråkigt då. Han ville över till stonas hage, men då hade de gjort en spalt emellan så han kom inte fram till stona. Hon har hållit på med hästar sedan hon var 5-6 år. Hon fick sin egna första häst när hon var 14 år gammal. Hennes bedömning är att Laikmets har ett hingstbeteende. De har haft många valacker men ingen som varit som han. Att en häst är hög i rang betyder för henne att han vill bestämma över flocken och kompisarna i hagen. Lina Lindfors har inte haft någon glädje av hästen. Laikmets vill väldigt gärna gå på stona. Vid något tillfälle har han stått i stallet bredvid ett sto och haft sin penis ute. Hon har sett två tillfällen när Laikmets haft sönder staketet. Hon har varit på ställen där det funnits hingstar. Hon har lett hingst och ridit när hon var liten. Även de hingstarna hade hingstbeteende. Då fanns det inga ston i närheten och det har varit under kontrollerande förhållanden.

Ida Arkegrim

Hon är 23 år gammal och uppvuxen i en familj som haft häst hela livet. Hon har en egen häst. Hon var närvarande vid stallet när Laikmets kom med hästtaxin. Hon såg att han lastades ut. Han såg sig om och var spänd. Hon har sett Laikmets när hon skött om sin häst, ett sjuårigt sto. Hon har vistats i närheten av Laikmets. Laikmets har ett stort intresse för ston och får ett tunnelseende och beter sig som en hingst. Han gnäggjar och sträcker på halsen. Han är väldigt intresserad av ston när de är i närheten. Senare fick Laikmets en egen hage och då blev situationen bättre för honom eftersom han inte såg de andra hela tiden. En gång när hästarna stod inne i en box stod han bredvid hennes häst. Han började brunsta och snurrade runt i boxen och betedde sig som en hingst och det kom sekret ut hans penis. Efter det skärmade de av boxarna men han visade fortfarande mycket intresse. Hon tror inte hon sett honom i en annan del av hagen än den stona var i. Laikmets har ett väldigt tydligt hingstbeteende. Hon har inte hanterat så mycket hingstar. Hon har varit och haft praktik i stallar där man haft hingstar och sett hingstars naturliga beteende. Hon har inte lett dem i grimskäft. Hon har inte sett Laikmets gå genom staket.

Casper Lindegaard

Han är veterinär sedan 2002 och har doktorerat. Han har gjort en europeisk specialistutbildning inom kirurgi. Han har arbetat många år i Köpenhamn och 6 år som chefveterinär i Helsingborg. Han kan reproduktionsmedicinska frågor. Frågor kring klapphingstar m.m. är frågor som är kirurgers område. Han kan det aktuella området bra. Hon har tagit del av Bodil Ström Holsts sakkunnigutlåtande och grafen om AMH-värde. Han har även fått två videor, en där hästen går förbi en hage med hästar och en film där den står i en box och låter som en hingst med utfälld penis utan erektion. Hästen har ett AMH-värde som är långt över 0. Hormonvärdet finns endast i testiklarna. Hästen har testikelvävnad i kroppen. Han kan inte svara på om det är ett falskt värde. Det är möjligt att det kan förekomma men det anses som ett extremt

säkert värde. AMH-provet är det mest tillförlitliga provet för att testa hormonnivåerna. Testosteronvärdet kan man också mäta men testosteron produceras även på andra ställen i kroppen. En valack är en kastrerad hanhäst, där man tagit bort testiklarna. Det gör man för att ändra beteendet. När en häst är kastrerad blir den lugn och lätthanterbar. En klapphingst är en hingst där ena eller båda testiklarna finns i ljumsken eller bukhålan. Han har inte undersökt hästen. Han hade sagt att Laikmets är en klapphingst. Den har testikelvävnad men man kan inte se någon testikel. Det är egentligen fel att skriva att blodprovet visar att hästen är hingst. AMH-värdet visar att det är en klapphingst. Det kan inte uteslutas att hästen är fertil. Det är ovanligt att klapphingstar är fertila.

Han har inte fått någon information från tidigare ägare eller kännedom om hur den betett sig hos tidigare ägare. Han har inte undersökt hästen själv. Han har inte tagit del av någon klinisk undersökning som någon gjort. Han har inte tagit del av värden på testosteron eller östronsulfat. Han har inte tagit del av någon ultraljudsundersökning som någon annan gjort. Som Bodil Ström Holst skriver är AMH ett säkert värde på testikelvävnad. Man ser inte sällan att en kirurg bara tagit bort en del av vävnaden och att det inte är mycket vävnad kvar. Det finns även en årstidsvariation, AMH-värde kan variera över året.

Han har inte övervägt att det kan ha blivit en luftbubbla i provet. Han utgick från att labbet har den kvalitet som förväntas. Man kan absolut ta om ett prov. Det är i bådas intresse att göra det. Det är tveksamt om den mänskliga faktorn är en felkälla, det är automatiserat. Han och Bodil Ström Holst har olika uppfattningar.

Pia Rusten

Hon jobbar som hovslagare. Hon har hållit på med hästar i 34 år. Hon skodde Laikmets när Josefin Sahlin ägde den. Hon träffade också hästen på Thoresgården där han gick på bete. Det är en trevlig och mysig häst. Det var roligt att jobba med honom och det var aldrig några problem. Hon vet inte vad det är för hästar som kommer in till

henne men Laikmets har inte brytt sig när det har kommit hästar in på Thoresgården. Hon har inte sett något hingstbeteende hos honom. Hon har ingen anledning att tro att han är klapphingst. Hästens beteende kan ändras beroende på stallet och stallmiljön. Det kan bero på ägaren tyvärr. Vissa hästar kan ta över om man är för snäll eller inte visar ledarskap.

Caroline Bergman

Hon är legitimerad veterinär och har arbetat på en smådjursklinik sedan examen. Hon gick ridgymnasium och har gått veterinärutbildning där man har mycket kontakt med hästar. Laikmets är en väldigt härlig häst. Han är lätt att få koncentrerad och gör alltid sitt bästa. Hon har inte sett något hingstbeteende hos honom. Hon har aldrig tänkt tanken att han skulle vara hingst. Hon har inte haft problem att hantera honom i närheten av ston. Han har inte varit aggressiv eller försökt slänga av henne. Han har inte stegrat sig. Hon har inte tänkt tanken att han skulle vara någonting annat än valack. Stället han gick på sommarbete ligger på en gård där de har många ston. Hon har gått till och från hagen med honom och ridit honom intill där stona går. Det har inte varit några problem. En förändring kan bero på om han hamnat i en ny situation med en ny flock och då kan det bli spänningar. Det kan vara medicinska orsaker såsom smärta. Det kan vara att han inte längre vet vem som är ledaren och att han försöker passa in i hierarkin och inte vet var han passar in.

Hon har sett filmen när Laikmets leds förbi stohagen. Hon tänkte på att personen som leder Laikmets går långt framför och att han sedan börjar passera henne och gå om henne. Går man så långt framför eller bakom så slutar hästar att se en som ledare utan börjar titta åt andra håll. Hon har lett honom i grimma och nylongrimskäft och tränas när hon varit vid ridbanan. Man kan inte bara titta på AMH-värdet och se om han är klapphingst eller inte. Skälet till det är att alla hingstar eller valackar inte har samma värde. Det finns variationer hos alla individer. Man hade behövt en ordentlig klinisk undersökning. Kolla pungsäcken och göra fler blodprov för att se om han är hingst eller valack. Om hans beteende beror på att han har testikelvävnad kvar finns det en

chans att det försvinner vid operation, men svårt att veta eftersom han är äldre. Det kan komma ut sekret ut en valacks penis trots att han är valack. Det är inte bara spermier i utlösning utan även sekret från prostatan.

Av grafen framgår att en valack har AMH-värde 0. Det står dock inte att alla valacker har 0, utan att alla valacker som granskats i studien hade lågt AMH-värde. Den är intressant på så sätt att den visar att klapphingstar generellt ligger högt i AMH och att intakta hingstar är lägre än vad en klapphingst kan vara. Man kan säga att ungefär 95% av valacker ligger lågt och 95 % av hingstar ligger högre och att 95% av klapphingstarna ligger ännu högre. Det är den slutsatsen man kan dra. Utifrån grafen borde Laikmets AMH-värde ligga uppåt 30. Hon vet inte hur grafen fördelar sig på ålder och årstid.

Kristina Johansson

Hon bedriver Thoresgården som har en liten uppfödning av hopphästar sedan drygt 20 år. I dagsläget har de ett 10-tal hästar hos sig. De har fött upp en del bra hopphästar som exporterats utomlands och även hästar som varit med i Falsterbo.

Laikmets kom till dem efter nyår 2012. Då var han installad hos dem. Där stod både ston och valacker. Möjligtvis även någon unghingst som inte blivit kastrerad än. När de stod inne ledde hon och hennes man ut hästarna varje morgon. Hon gav dem mat morgon och kväll. Laikmets fick inledningsvis gå vid deras unghästar. Det var inga problem. De släppte ihop dem och det gick bra. Han var som vilken 4-åring som helst. Det var inga problem att leda eller ha honom i stallet. Han har kommit till dem för sommarbete varje sommar tills han blev såld. Då hade han varit där i två eller tre månader varje sommar. På sommarbete leder de inte hästarna utan de ser till att de har vatten och så. Hon vet att Josefin Sahlin och hennes mamma varit där och har lett in honom i stallet och pysslat om honom. Hon har sett Josefin Sahlin och mamman rida i paddocken. Det har inte skett varje dag. Josefin Sahlin har varit där och ridit och tränat Laikmets. De har alltid ston i närheten. Ibland är det ungston och ibland är de

dräktiga. De har alltid blandat ston och valackar, även om stona ofta går i en hage för sig och valackarna för sig. Josefin Sahlin har varit inne i stallet och där har Laikmets träffat ston. De har en gång som man går förbi i hagen och det finns ston i hagarna. Hon har inte sett något hingstbeteende på Laikmets. De hade inte tagit emot honom om det hade varit så. De har fina avelsston och vill inte riskera någonting. Även om en häst inte är en hingst kan de hoppa på stona och skada stona. Han har aldrig brutit sig ur hagen. Hon har inte sett honom stegra sig med ryttare någon gång.

Hon var på gården när Lina Lindfors kom och provred. Hon såg inte när de red, men hon var i stallet när de kom dit. Det såg trevligt ut och det var en lugn häst. Hon såg inte Lina Lindfors hantera Laikmets vid något tillfälle. När hon ledde Laikmets i början hade de en hingstkedja, det är en kedja man trär under hakan. Går man vanligt känner de ingenting men om de stegrar sig har man lite chans att få kontroll med en sådan kedja. Det är en säkerhetsgrej. De har hanterat Laikmets på samma sätt som deras egna hästar under det första året när de ledde honom. Hennes erfarenhet av hingstar är deras egna unghingstar innan de kastrerat dem. Ofta är unghingstar lugna och snälla tills de blir ”hingstiga”, då är det viktigt att ha dem i hingstkedja. Hon har ingen uppfattning om värdet på Laikmets när han såldes. 45 000 kr låter normalt men relativt billigt för Laikmets. Det viktiga när man leder hästen är att hon är ledare och inte hästen. Man ska vara en trygg ledare. Hästarna får aldrig gå ut först genom dörren. Är de busiga får man ta tag i hingstkedjan och säga stopp. Det är viktigt att vara lugn och bestämd.

Monica Jacobsson

För 20 år sedan köpte de sin första ponny till Josefin Sahlin. Eftersom man måste ha två hästar för att de inte ska gå ensamma hade de även en foderhäst. Som barn har hon skött om hästar på en bondgård. Hon rider själv. Det började med att hon fick hjälpa till att rida Josefin Sahlin ponnys. De hämtade Laikmets i början av januari 2012. De sa att han var insutten men de började från början. Allting fungerade enkelt. De bestämde fort att Josefin Sahlin skulle rida in honom. Utvecklingen gick som den

skulle. Så småningom började de med ”pay & jump”. I början var det mest Josefin Sahlin som red men hon har fått hjälpa till och hålla honom i kondition. Man kan tävla Laikmets i lättare klasser om man vill. Han kan hoppa bättre med rätt ryttare. Laikmets var väldigt lugn med andra hästar. Han har gått med andra hästar i olika hagar. Det har i och för sig bara varit valacker. De hade bara en valack hemma då. På Thoresgården har de valacker ihop och ston ihop och de fick rätta sig efter deras system. Han började med att ignorera och så småningom ta kontakt med de andra. Om de andra var lite busiga så talade Laikmets om för dem att ta det lugnt. Han var aldrig bråkig. Hon har inte noterat att han varit jobbig mot ston. Han har inte brutit sig igenom hagen någon gång. Han har hoppat över hagar vid extrema tillfällen. Det var länge sedan. Det var någon helikoperfirma som använde den hagen för att träna på att landa och starta och det blev inte så bra. De fick jaga iväg helikopterföraren. Hon har inte noterat stegringar. Han har inte slängt av ryttaren, men ibland kan man ramla av. De var tveksamma för att sälja eftersom de älskade Laikmets men de kunde på grund av familjesituationen inte ha kvar honom och upprätthålla träningen. De var noga med att köparen skulle bli rätt. När Lina Lindfors kom och provred såg det bra ut. Laikmets är ett halvblod och inte en ridskoleponny. De försökte berätta om alla situationer de upplevt med Laikmets. Först red de ut på långtur och hon körde efter med bilen för att se hur det gick. Både Lina Lindfors och Josefin Sahlin var nöjda efter ridningen. Dagen efter ville de att Lina Lindfors skulle provrida en gång till och då provred hon honom på banan. Lina Lindfors verkade jättenöjd och hon tänkte att det skulle bli bra. Hon tänkte att Lina Lindfors skulle kunna hantera honom. Ett halvblod är lite mer känsligt för människor runtomkring. De mötte ston under provridningen eftersom Thoresgården där Laikmets var hade ston. Thoresgårdens barnbarn tävlar en del med deras hästar och på provridningen vid stallet mötte Laikmets ett sto på 1-2 meters avstånd. Lina Lindfors frågade om Laikmets kunde gå med ston. Josefin Sahlin och hon sa att de inte visste eftersom de inte provat men att de inte hade någon anledning att tro att det inte skulle gå. De kunde dock inte lova det.

Vid ett par tillfällen var hon med vid samtalen med Lina Lindfors. Lina Lindfors sa att de ljugit för henne och sa att han måste vara hingst och att han är ohanterbar. Det lät

orimligt att en häst skulle ha förändrats så mycket under ett par dagar. De frågade vad som var problemet. Lina Lindfors sa att han var underbar att rida men att han blev still när han mötte ston. Han var orolig i hagen och sprang och gnäggade. Han var underbar att sköta om i stallet. Lina Lindfors fortsatte hävda att han är hingst. Då sa de att hon skulle kolla upp det hos veterinären om han är klapphingst. Skulle han vara det så tänkte de självklart åtgärda det och ta kostnaden. Lina Lindfors svar kom i ett senare samtal och då sa hon att hon inte trodde att han var hingst längre och att han bara var sån i sitt uppförande. Det är så hon minns det. Hon är inte säker på att Lina Lindfors sa så. Sedan kom ett SMS till Josefin Sahlin om att Lina Lindfors ville häva köpet och även ett mail från hennes advokat. Därefter har kontakten gått via advokaten.

Hon har inte sett hingsttendenser på Laikmets när han varit hos henne eller på Thoresgården. De hade under en period problem att lasta honom. Han blev orolig och skrämmd av en rullgardin vid lastningen. De kände att de ville ha en lugn situation vid lastning. De kollade på Tobbe Larssons hästlastningsvideo på Youtube. De tog även en kurs på National Horsemanship, som satsar på en god kommunikation med sin häst. De menade att lastningsproblem beror på ledarskap. Det handlar om kroppsspråk och rösten och att reagera på minsta lilla signal på hästen. Det är ledaren som ska bestämma.

Frida Hasselgren

Hon och Josefin Sahlin arbetade ihop 2016 - 2017 och de fortsatte därefter vara vänner. Hon har haft häst hemma sedan hon föddes fram tills hon fyllde 20 år. Hon har haft egen häst mellan 2000 – 2010. De har alltid haft minst två hästar som de red och körde från marken. 2016 - 2017 träffade hon Laikmets regelbundet. Hösten 2017 och framåt träffade hon Laikmets 1-3 gånger i månaden. Hon brukade borsta honom och gå på promenader. Hon har haft ledarskapsövningar där hon tränat honom på att följa henne. Hon hade ledarskapsövningar med Laikmets 2016 - 2018. Hon höll inte på med ledarskapsövningar med honom varje gång. Det var kanske ledarskapsövningar en gång i månaden och resten av tiden ledde hon honom och gick ut och promenerade.

Laikmets är en väldigt trevlig häst. Han är väldigt lugn. Han har lite känslig med öronen, man måste vara väldigt försiktig där. Förutom det är han lugn och fin. Hon har använt en vanlig grimma med skaft eller repgrimma när hon haft ledarskapsövningar. Hon har inte sett Laikmets spränga staket någon gång. Hon har inte sett honom stegra någon gång. Hon har inte sett honom kasta av ryttare eller stegra sig. Hon har aldrig ridit honom eftersom hon vägrade för mycket. Hon har inte sett något hingstbeteende hos honom. Hon har sett Josefin Sahlin hantera Laikmets. Hon har sett henne rida honom utomhus och i ridhus. Det har varit samtidigt som hon hanterat deras andra häst. Hon har även sett Monica Jacobsson leda honom. En häst kan få ett ändrat beteende beroende på vem som hanterar dem. Hennes egna häst var lugn med henne men en gång när hennes syster skulle ta hand om honom började han agera annorlunda och skulle gå iväg och bita henne. En gång var hon nervös när hon hanterade sin häst eftersom någon skulle kolla på honom och då blev hästen också spänd och hoppig.

Robert Johansson

Hans hästerfarenhet är sedan slutet av 80-talet. Han har inte ridit själv men hennes dotter har ridit och tävlat. Från år 2000 har de startat småskalig uppfödning. Han har gjort allt från att bygga stall till att köra till tävlingar. Han har snappat upp en del men har inte lika mycket hästkunskap som dottern och frun. Han leder ut hästarna och ser till att de har vatten i hagar. Ibland hjälper han till att ta in hästarna också.

Han träffade Laikmets januari 2012. Han inackorderades i stall och sedan gick han på sommarbete 2-3 månader varje sommar. Han har inte iakttagit något speciellt på Laikmets. Han är en helt normal häst. Han har gått med deras unghästar och därefter sommarbete. Han har sett Laikmets i närheten av ston. De har ett antal ston och dem har han passerat och det hände inget speciellt alls. Han har ingen erfarenhet av hingstar, bara unghingstar innan de kastrerar dem. De hinner ibland få hingstbeteende innan de kastrerar dem i den form att de kan protestera och stegra sig. Han har inte sett Laikmets stegra sig eller något hingstbeteende hos honom. Han har inte sett honom spränga hagar och bryta sig ut. När han var inackorderad hos dem ledde han och hans

fru ut honom. På sommarbete har Josefin Sahlin och Monica Jacobsson gjort det. Han har sett Josefin Sahlin och Monica Jacobsson leda in Laikmets till stallet och han har sett när de ridit i paddocken. Det har varit helt normalt. Det har funnits ston i närheten. Det är viktigt att vara bestämd med hästar. Laikmets såldes för ett rimligt värde. Han tycker att det är oförklarligt att Laikmets ändrat beteende på det sättet.

Tobbe Larsson

Han har hållit på med hästar hela sitt liv. I 20 år har han uppträtt med hästar över hela världen. Han arbetar främst med hästar eller människor som har problem. Han har gjort dryga 100 program för SVT där de arbetar med problem med hästar. De hjälper även bl.a. landslagsryttare, som behöver hjälp med hästarna. Han har fått se filmer av där Laikmets springer i hagen, när han leds förbi hästar i hagen och när han står i boxen.

En häst är inte en gulddhamster. En häst är ett djur som har ett flock- och flyktbeteende. På videon ser man hästen som kör sitt eget race lite. Han och ägaren är inte riktigt sammankopplade än. Och det är inte konstigt, det kan ta lite tid. Videon på hästen i hagen ser man att hästen är själv och det är hästar på andra sidan staketet. Videon med boxen märker man att det är hög ljudnivå. Det är röriga miljöer och man ser att ingen avbryter beteendet utan låter det fortgå.

Videon med när man leder hästen längs hagen ser man flera misstag i. Hästen går bakom och det finns ingen koppling med föraren. Man bör träna hästen utan andra hästar först för att hitta en ömsesidig respekt och bygga upp ett band med ägaren.

Gällande filmen när hästen springer fram och tillbaka i hagen måste man tänka på att hästen kom till ett nytt ställe med nya dofter och djur. Han ställer sig frågande till varför man inte har hästen i flocken. Man får börja med att bekanta sig med en häst och sen låta den vänja sig vid flocken.

Gällande videon med hästen i boxen handlar allt om vad man utsätter hästen för. Om man själv är osäker måste man ta hjälp av en duktig människa som kan hjälpa till. Det är liv i gången, man hör en häst som går. Har man en häst som är ranghög eller ranglåg kan den reagera på ljudnivåer som triggar igång hästen. Vissa hästar är känsliga för det. Han hade gått in och pausat allting. Man kan inte låta problemen fortgå, de löser inte sig själv. Det är naturligt för en valack att fälla ut sin penis.

Han har sett filmerna och läst inlagorna. Alla pratar om hingstbeteende som något farligt. En valack är född som hingst. Bara för att man kastrerar en hingst får man inte en lobotomerad individ som lyder varje vink. Det finns hingstar som är mer lugna än en valack. Det finns valacker som är mer intresserade av ston och mer hoppiga än icke kastrerade hästar.

Det handlar inte om att säga att den nya ägaren har dålig kompetens. Man kan träna med sin häst och utvecklas med sin häst. Man behöver tid och en duktig tränare för att bli sammansvetsade.

Efter vad han sett så är det inget fel på hästen. Han har haft tre godkända avelshingstar. Han har fortfarande hingstar som han uppträder med. Han försöker hålla hingstarna på en bra uppfostringsnivå. Han har också en valack som betar sig värre än hingstarna. Han ser inget fel på hästen på videon. Det är konstigt att man bara gjort ett test och det är konstigt att man inte gjort något ultraljud. Han tror att problemet är att ägaren och hästen inte hittat varandra. Man måste hitta varandra tillsammans.

Hanterar man en hingst man känner sig osäker på borde man kanske ha en annan utrustning. En häst är en varelse på 500 kg, det gäller att kunna handha hästen, annars blir det farligt. Det förvånar honom att man inte tänker mer säkerhetsmässigt.

Hästar som är höga i rang kan vara besvärliga, men de kan också vara lugna och veta sin plats. Precis som människor kan den som tetas och låter mest vara mindre ranghög än man tror. Det är svårt att utläsa av filmerna om hästen är ranghög eller ranglåg.

Utifrån filmerna kan den också vara ranglåg och att det är därför den vill ha uppmärksamhet. Det kan ställa extra krav på ägaren om en häst är hög i rang. Han antar att man menar att den tar mer initiativ och framåt och vill bestämma. Då krävs att man är mer tydlig mot hästen. Det är träning, uppfostran och miljö det handlar om. Hade man lagt tid med en tränare istället för att filma tror han att situationen redan hade varit bättre. Man måste träna i en lugn miljö och hitta varandra och respekten och förtroendet för varandra.

Gällande att tidigare ägaren har sagt att hon inte sett dessa problem så blir hästar vana i sin flock med sin box och sina rutiner. När man lyfter ut hästen från rutinerna kan det bli rörigt. Det är samma med tävlingshästar som reser. Den kanske är bra hemma men när man är på tävlingen så går det inte bra eftersom det är mycket som tar uppmärksamheten. Med träning kan man minska påverkan i den nya miljön. Det är inte alla hästar som funkar med alla människor. Ibland kan man ha begränsningar att hitta varandra. Hästar är väldigt receptiva för ljud. Han använder rösten och kroppsspråket, eftersom det är det hästarna lyssnar på.

Det är en ständig diskussion kring galler mellan boxar. Hästar vill stå tillsammans. Oavsett om man har galler eller inte är det viktigt att man placerar kompisar som hästar fungerar med på båda sidor av boxen. Det är inte alltid alla kommer överens. Han tycker att det är viktigt att det är en manlig häst. Bara för att det är en valack innebär det inte någon garanti för att en häst betar sig på ett visst sätt.

Avseende filmen där hästen springer fram och tillbaka i hagen har Lina Lindfors under förhöret upplyst Tobbe Larsson om att filmen är filmad första dagen när Laikmets kom hem till Lina Lindfors och att det finns en islandshäst i samma hage som Laikmets. Därefter uppger Tobbe Larsson följande.

Han har inte sett någon hästkompis i hagen på videon. Även om det finns en hästkompis i hagen borde man ha haft hästen inne i några dagar innan man släpper ut den. Den ska lära känna nya hästar och ny miljö. Om det är första dagen är det ännu mer klart varför hästen betar sig som den gör.

Bodil Ström Holst

Hon är veterinär och universitetslektor. Hon undervisar inom hund, katt och häst samt forskar. Hon har disputerat inom reproduktion. Hennes forskningsområde är reproduktion och diagnostik. Hon har ett speciellt intresse. Det hormonet som är analyserat är hennes forskningsområde.

De får in prover med olika frågeställningar till universitetet. Ett provsvar är en del i ett pussel och det finns många andra delar. Man ska därför bara leta efter något om man har en klinisk misstanke. Man måste också värdera provsvaren relaterat till hela bilden. Har man en misstanke och får ett svar som stärker den misstanken så har man ytterligare en pusselbit att ta ställning till. Ett enda svar kan vara behäftat med fel och därför kan det vara bra att göra någon kompletterande undersökning.

Det aktuella provet var ett blodprov. Generellt sett brukar man dela in felen i tre grupper. Preanalytiska, analytiska eller postanalytiska fel. Vanligast är felen preanalytiska, att man tagit fel rör eller hanterat provet fel. Det kan också bli fel efteråt, man har antecknat fel djur eller att kommatecknet hoppat ett snäpp. Det finns också fel som är kopplade till själva analysmetoden eller sådant som inte är kopplat till analysen i själv. Det kan ha blivit något fel under analysprocessen, det kan ha kommit in en luftbubbla eller för liten mängd prov. Det kan medföra att analysen inte blir som tänkt. Det kan vara att hästen har sjukdomar som gör att ämnen släpps ut i blodet, ospecifika antikroppar som reagerar med antikropparna i analysen som leder till att man får ett felaktigt resultat. Det är inte alla analyser som störs av dessa analyser, med just AMH är en sådan analys som kan påverkas.

Ett AMH-värde om 6,7 tillåter inte en slutsats om hästen är hingst eller valack. Bara ett test är inte tillräckligt. Man kan kontakta laboratoriet och begära att analysen görs om. Då kan man använda samma prov och köra samma eller en annan analys. Proverna sparas i fyra veckor på laboratoriet på grund av denna orsak. Det finns inte jättemånga

studier på klapphingstar, men det som finns visar på att AMH är högre än hos hingstar. Skälet till det är att testiklar tillbakautvecklas. Foster har väldigt högt AMH-värde.

Det enklaste hade varit att be att göra en kompletterande och annan analys av provet som svarar på frågeställningen, alternativt att man gör om provet. Alternativt kan man analysera östronsulfat. Får man ett AMH-värde på hund och katt kan man mäta ett LH-värde för att säkerställa. Det kan man emellertid inte göra på häst. AMH tillverkas bara i testiklarna. Har man inte testiklar har man inget AMH. Även lite störande antikroppar får stor påverkan på den kliniska effekten. Det är kniviga tolkningar av AMH-värde och är det oklarheter brukar de rekommendera att göra ytterligare prov. Man kan även göra en klinisk undersökning och känna om det är någon testikel kvar. Man kan göra en ultraljudsundersökning för att se om det finns vävnad i t.ex. magen.

Man får indikation på att hästen är hingst, men om det finns tveksamhet kan man inte av ett svar dra den slutsatsen. Den problematiken ses ibland. Det är tillräckligt för att man inte ska kunna säga det säkert utifrån ett prov.

AMH-testet är något som kommit ganska mycket de senaste decennierna. AMH produceras hos handjur i testiklarna. Det är ett tillförlitligt test för att se om det finns testikelvävnad kvar. Man kan också mäta östronsulfat eller testosteron. AMH är i nuläget det bästa testet som finns.

Hon har gjort en studie på 100 hästar och felkällorna finns där precis som på hund och katt. Hon har inte hunnit publicera studien än. Man måste vara medveten om felkällan och problemet. Företagen försöker tillsätta saker i analysen för att blockera antikroppar men man lyckas inte fullt ut. Det är fortfarande en tänkbar felkälla. De har inte sett någon tydlig årstidsvariation på AMH-värden. Hon trodde nästan att det skulle finnas på ston, men det finns inte. Ålder har en stor betydelse för AMH-värde. På människor kan kvinnors AMH användas för att förutsäga klimakteriet. AMH är högt hos foster. När testiklar mognar så sjunker värdet. Östronsulfat kan inte analyseras på djur yngre än 3 år. AMH-tester är därför bättre på unga djur än östronsulfat.

Det är problematiskt med beteende och vad som är kopplat till vad. Man bör först säkerställa om det finns testikelvävnad kvar. Är det oönskade beteendet kopplat till något annat, t.ex. hästens temperament, kommer inte operationen ha någon effekt. Om det finns testikelvävnad och man tar bort den och beteendet är orsakat av testikelvävnad kommer det att påverka beteendet. Det är svårt att säga till vilken nivå eftersom det beror på hästens grundtemperament.

Om både köparen och säljaren säger att det är något konstigt och det kommer ett prov som stärker misstanken och det inte går emot någonting man vet kan man utgå från att svaret stämmer. Om det finns olika uppfattningar kring provet finns det en god anledning att på något annat sätt säkerställa om det är en klapphingst.

DOMSKÄL

Utgångspunkter för tingsrättens bedömning

Lina Lindfors har yrkat att Josefin Sahlin mot återtagande av hästen Laikmets, återbetalar köpeskillingen om 45 000 kr jämte ränta. Eftersom hästen Laikmets är såld av en privatperson till en annan privatperson är köplagen (1990:931) tillämplig. En köpare har enligt 39 § 1 st köplagen (KöpL) rätt att häva köpet på grund av fel om avtalsbrottet är av väsentlig betydelse för köparen och säljaren insåg eller borde insett detta.

Parterna är överens om att hästen Laikmets är såld i befintligt skick. Att en vara säljs i befintligt skick innebär att varan säljs med en generell friskrivning. Även en vara som säljs i befintligt skick kan dock enligt 19 § köplagen anses felaktig om den inte överensstämmer med sådana uppgifter om dess egenskaper eller användning som säljaren har lämnat före köpet och som kan antas ha inverkat på köpet, säljaren före köpet har underlåtit att upplysa köparen om ett sådant väsentligt förhållande rörande varans egenskaper eller användning som han måste antas ha känt till och som köparen

med fog kunde räkna med att bli upplyst om, under förutsättning att underlåtenheten kan antas ha inverkat på köpet eller om varan är i väsentligt sämre skick än köparen med hänsyn till varans pris och övriga omständigheter med fog hade kunnat förutsätta. Köparen får inte som fel åberopa vad han måste antas ha känt till vid köpet, 20 § 1 st KöpL. Om köparen undersökt varan innan köpet får köparen inte heller åberopa vad han borde ha märkt vid undersökningen om inte säljaren handlat i strid mot tro och heder, 20 § 2 st KöpL.

Tingsrätten har först att pröva om hästen Laikmets är behäftad med fel i köplagens mening och om dessa kan göras gällande trots att hästen är såld i befintligt skick. Om tingsrätten kommer fram till att det är fråga om fel ska tingsrätten pröva om felet har förelegat vid riskens övergång. Har felet förelegat vid riskens övergång har tingsrätten därefter att ta ställning till om Lina Lindfors har fullgjort sin undersökningsplikt och om reklamation har skett korrekt och inom rimlig tid. Om tingsrätten kommer fram till att Laikmets vid riskens övergång varit behäftad med fel som kan göras gällande av Lina Lindfors och att Lina Lindfors fullgjort sin undersökningsplikt och reklamerat korrekt och inom rätt tid ska tingsrätten pröva om Lina Lindfors har rätt till hävning av köpet. Tingsrätten har även, om tingsrätten kommer fram till att det förelegat fel vid riskens övergång och att felet är ett avtalsbrott, att ta ställning till Lina Lindfors skadeståndsyrkande.

Är Laikmets att betrakta som hingst?

Lina Lindfors har framfört att hästen Laikmets hormonellt är att betrakta som hingst och inte valack och därmed är behäftad med fel eftersom Lina Lindfors köpt en valack. Till styrkande av att Laikmets är att betrakta som hingst har Lina Lindfors åberopat analysresultat avseende AMH-koncentration i blodet. Av ingivet analysresultat framgår att Laikmets har en AMH-koncentration om 6,7 µg/l. Av analysresultatet framgår att en valack normalt har en koncentration av AMH under 0,2 µg/l och att en hingst normalt har en koncentration över 5 µg/l. Det framgår även att AMH-koncentration över 1.0 µg/l hos en valack kan tala för testikelvävnad. Lina Lindfors

har åberopat sakkunnigförhör med professor Casper Lindegaard. Casper Lindegaard har beskrivit att AMH endast finns i testikeln hos handjur och inte kan produceras på andra ställen i kroppen. Enligt Casper Lindegaard är Laikmets en klapphingst eftersom han har ett AMH-värde som tyder på att det finns testikelvävnad men ingen testikel som syns. Casper Lindegaard har uppgett att koncentrationen av AMH kan påverkas av ålder, årstid och mängden testikelvävnad. Han anser inte att det finns några felkällor som kan påverka analysresultatet. Lina Lindfors har även åberopat videofilmer där Laikmets enligt Lina Lindfors uppvisar typiskt hingstbeteende. Därutöver har Lina Lindfors under sanningsförsäkran berättat om Laikmets beteende kring ston och åberopat ett antal vittnen som under ed berättat om Laikmets beteende.

Josefin Sahlin har i sin tur åberopat förhör med ett antal personer som samtliga uppger att de aldrig sett något hingstbeteende hos Laikmets. Josefin Sahlin har under sanningsförsäkran berättat om Laikmets beteende innan han såldes till Lina Lindfors. Josefin Sahlin har även gett in filmer och bilder på Laikmets till styrkande av att han inte hade ett hingstbeteende under tiden hon ägde honom. Josefin Sahlin har vidare åberopat en graf ur en vetenskaplig artikel gällande AMH-koncentrationen hos klapphingstar, hingstar och valacker, ur vilken det framgår att klapphingstarna i studien hade en medelkoncentration av AMH som var betydligt högre än för de intakta hingstar som ingick i studien. Josefin Sahlin har även åberopat sakkunnigförhör med Bodil Ström Holst. Bodil Ström Holst är veterinär och universitetslektor och forskar inom hormonet AMH. Även Bodil Ström Holst har berättat att klapphingstar brukar ha ett högre AMH-värde än intakta hingstar. Bodil Ström Holst har därutöver bland annat uppgett att det finns felkällor som gör att provet kan ge ett falskt analysresultat. Hon har särskilt nämnt att det finns en möjlighet att en häst har sjukdomar som gör att det i blodet finns ospecifika antikroppar som reagerar med antikropparna i analysen och ger ett felaktigt resultat samt att hon genomfört en studie i ämnet men ännu inte hunnit publicera den. Vidare har hon uppgett att det inte går att fastställa om Laikmets är hingst eller valack enbart med anledning av den gjorda AMH analysen och att man bör företa ytterligare åtgärder för att förvissa sig om resultatet om analysresultat inte ger förväntat resultat.

Tingsrätten anser att både Casper Lindegaard och Bodil Ström Holst är trovärdiga och, med sina långa erfarenheter på området, tillförlitliga vittnen. De har även i många hänseenden lämnat samstämmiga uppgifter. Till skillnad från Casper Lindegaard anser dock Bodil Ström Holst att man inte kan dra några klara slutsatser av analysresultatet eftersom det finns potentiella felkällor som kan ha påverkat resultatvärdet. Att Casper Lindegaard inte har berättat om dessa felkällor är enligt tingsrättens bedömning inte anmärkningsvärt eftersom Bodil Ström Holst uppgett att hon ännu inte publicerat sin studie i ämnet. Bodil Ström Holst har själv genomfört studier på en av dessa potentiella felkällor, varför tingsrätten anser att hennes uppgifter i den delen har särskild tyngd. Det är Lina Lindfors som ska bevisa att Laikmets är att betrakta som hingst och att detta utgör ett fel enligt köplagens mening. Tingsrätten anser att analysresultatet, om resultatet stämmer, visserligen talar för att Laikmets har testikelvävnad kvar i kroppen men att det inte går att bortse från vad Bodil Ström Holst uppgett om felkällor som förklaring till resultatet, speciellt med tanke på att AMH-värdet inte är så pass högt som hade kunnat förväntas hos en klapphingst enligt den återopade grafen. Grafen visar visserligen endast medelkoncentrationen av AMH hos de hästar som analyserats, men tingsrätten anser ändå att man med stöd i grafen kan få vägledning i hur AMH-koncentrationerna hos hingstar, klapphingstar och valacker förhåller sig till varandra. Ytterligare tester för att bekräfta resultatet har inte vidtagits. Sammantaget gör tingsrätten bedömningen att det mot bakgrund av de osäkerheter som finns kring det aktuella analysresultatets tillförlitlighet inte kan anses bevisat att Laikmets har någon testikelvävnad i kroppen och att han därigenom ska anses vara en hingst.

Har Laikmets ett hingstbeteende?

Lina Lindfors har påstått att det föreligger fel i häst eftersom Laikmets har ett hingstbeteende. Det är Lina Lindfors som har bevisbördan för att Laikmets har ett hingstbeteende. Lina Lindfors har under sanningsförsäkran berättat om Laikmets beteende och påstått att det är ett oacceptabelt hingstbeteende. Som tingsrätten kommit

fram till ovan är det inte mot bakgrund av analysresultatet bevisat att Laikmets hormonellt är att anse som hingst. Det utesluter emellertid inte att tingsrätten kan anse att det är bevisat att det beteende han uppvisar är ett hingstbeteende. Laikmets har, enligt Lina Lindfors, fortlöpande uppträtt på ett farligt sätt som gör att han inte fungerar för avsett ändamål (dvs. såsom allroundhäst) genom att forcera staket, bryta sig in till ston, stegra sig och kasta av ryttaren. Lina Lindfors har åberopat filmer för att bevisa beteendet. En av filmerna visar Lina Lindfors leda Laikmets förbi en hage med hästar som enligt Lina Lindfors är ston. Laikmets ses dra upp huvudet, öka tempot och gnägga mot de andra hästarna. Tre av filmerna visar Laikmets springandes fram och tillbaka i hagen. I en annan film ses Laikmets nosa på grannen i boxen bredvid, skrika till och lyfta ena frambenet. Laikmets har under denna sekvens skapat ute. Dessa händelser har även beskrivits av vittnena Moa Martinsson, Anna Lindfors och Ida Arkegrim. Tingsrätten bedömer de uppgifter som lämnats av Lina Lindfors och vittnena Moa Martinsson, Anna Lindfors och Ida Arkegrim som trovärdiga. Tingsrätten anser att Lina Lindfors har bevisat att Laikmets har agerat på det sätt som framgår av filmerna vid de tillfällen filmerna spelades in. Tingsrätten anser även att det mot bakgrund av Lina Lindfors uppgifter, som får stöd av vad Moa Morrison och Anna Lindfors berättat, är bevisat att Laikmets vid ett tillfälle forcerat staketet till hagen. Tingsrätten finner dock inte att Lina Lindfors har bevisat att Laikmets har agerat på liknande eller mer allvarliga sätt vid andra tillfällen. Hon har inte heller bevisat att Laikmets brutit sig in till ston, stegrat sig eller kastat av ryttaren.

Vittnet Tobbe Larsson, som gett ett trovärdigt intryck och som tingsrätten på grund av hans gedigna erfarenhet kring hästbeteende bedömer tillförlitlig, har fått titta på filmerna som Lina Lindfors åberopat till stöd för sin talan. Tobbe Larsson har bland annat berättat att han anser att det inte finns något fel på Laikmets beteende utifrån vad han sett på filmerna samt att det finns hingstar som är lugnare än valacker och valacker som är mer intresserade av ston än hingstar. Han har vidare uppgett att han sett flera misstag kring hästhanteringen i Lina Lindfors filmer, att det är helt normalt för en valack att fälla ut skapet samt att han bedömer att problemet består i att Lina Lindfors och Laikmets inte har hittat varandra än, vilket träning och tid kan förbättra. Han har

också uppgett att en förändring i Laikmets beteende kan bero på att han förflyttats från sin invanda miljö till en ny plats med nya hästar, nya ägare och nya rutiner. Tingsrätten konstaterar även att de vittnen Josefin Sahlin åberopat, som känt Laikmets innan köpet, samstämmigt har berättat om att de inte har sett något hingstbeteende hos Laikmets innan köpet. Tingsrätten bedömer att det beteende hos Laikmets som Lina Lindfors har lyckats bevisa inte nödvändigtvis utgör ett hingstbeteende. Med hänsyn till vad Tobbe Larsson och Josefin Sahlins övriga vittnen uppgett anser tingsrätten att det finns en sannolikhet för att Laikmets beteende på filmerna beror på den nya situationen efter köpet och relationen till Lina Lindfors. Därmed anser inte tingsrätten att Lina Lindfors har bevisat att Laikmets har ett hingstbeteende.

Har Josefin Sahlin lämnat någon utfästelse om Laikmets funktion och felfrihet?

Lina Lindfors har vidare påstått att Josefin Sahlin före köpet har gjort en muntlig och skriftlig utfästelse om felfrihet och om att Laikmets ska fungera för avsett ridändamål. Parterna är överens om att Laikmets har köpts som allroundhäst. Detta framgår även av köpekontraktet där det framgår att Laikmets har brukats som allroundhäst och har förvärvats för att främst användas som allroundhäst. Av åberopat köpekontrakt framgår även att avtalet utgör hela avtalet mellan parterna, det vill säga att vad säljaren har sagt innan köpet ej anses utgöra någon garanti eller utfästelse av något slag rörande hästen. Som tingsrätten konstaterat ovan är det inte bevisat att Laikmets har ett hingstbeteende. Det är heller inte bevisat att han i övrigt inte skulle fungera för avsett ändamål eller att Josefin Sahlin gjort någon utfästelse kring Laikmets skick eller förmåga att gå med ston. Eftersom inget annat är bevisat än att Laikmets fungerar för avsett ändamål och ingen annan utfästelse om felfrihet är bevisad är inte Laikmets att anse som felaktig på denna grund.

Har Josefin Sahlin underlåtit att ge Lina Lindfors korrekt information om Laikmets beteende i samband med köpet?

Lina Lindfors har uppgett att Josefin Sahlin underlåtit att ge korrekt information om Laikmets beteende och att om Lina Lindfors hade fått rätt information hade köpet inte genomförts. Som tingsrätten konstaterat ovan har Josefin Sahlin och samtliga hennes vittnen som känt Laikmets innan köpet berättat att de inte har sett något hingstbeteende hos honom före köpet. Tingsrätten anser inte att Lina Lindfors har bevisat att Laikmets har uppvisat det beteende hon påstår under tiden som han var i Josefin Sahlins ägo eller att Josefin Sahlin skulle ha haft kännedom om något sådant beteende. Det är därför inte heller visat att Josefin Sahlin har underlåtit att lämna korrekt information kring Laikmets beteende till Lina Lindfors. Laikmets kan därför inte anses felaktig heller på denna grund.

Är Laikmets beteende sådant att han är i väsentligt sämre skick än Lina Lindfors kunnat förutsätta?

Lina Lindfors har även hävdatt att Laikmets beteende medför att han inte är ridbar eller hanterbar vilket innebär att han är i väsentligt sämre skick än vad hon kunde förutsätta. Tingsrätten anser inte att Lina Lindfors har bevisat att Laikmets inte är ridbar eller hanterbar. Hennes talan kan därför inte heller vinna bifall på denna grund.

Övriga frågor i målet

Eftersom tingsrätten inte finner att det är bevisat att Laikmets är behäftad med fel saknas anledning för tingsrätten att pröva målet vidare. Lina Lindfors talan ska därför ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

På grund av utgången i målet ska Lina Lindfors ersätta Josefin Sahlin för hennes rättegångskostnader. Josefin Sahlin har begärt ersättning med 246 645 kr. Tingsrätten bedömer att den yrkade ersättningen är skälig och yrkandet ska därför bifallas. Rätten till ränta framgår av lag.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (TR-02)

Domen kan överklagas. Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten senast den 24 juli 2020. Tingsrätten skickar det vidare till Göta hovrätt.

Linda Kadar Rosengren

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.